КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»

СХВАЛЕНО
Протокол Вченої ради КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
№ 1 від 27.01.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

№ 7 від 27.01.2025

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

тематичного спецкурсу-тренінгу педагогічної майстерні для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти історичної та громадянської, технологічної та мистецької освітніх галузей

«Практичні аспекти ознайомлення здобувачів освіти з культурно-історичними традиціями українського народу в умовах сучасності»

«Practical aspects of familiarizing students with the cultural and historical traditions of the Ukrainian people in modern conditions»

Укладачі: ***Синиця Л.А.*** *методист Центру методичної та аналітичної роботи;*
Яценко Г.С. *методист Центру методичної та аналітичної роботи.*

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти історичної та громадянської, технологічної та мистецької освітніх галузей.

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання
кафедри соціально-гуманітарної освіти

24.01. 2025 №1

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна.

НАПРЯМИ: розвиток компетентностей відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 р. № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»» та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800.

МЕТА: розвиток предметно-методичної та емоційно-етичної професійної компетентності вчителів історичної та громадянської, а також мистецької та технологічної освітніх галузей щодо навчання учнів культурно-історичним традиціям в закладах загальної середньої освіти з метою формування національної ідентичності.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

- ✔ ознайомити вчителів з методами набуття системних знань про культурно-історичні традиції української повсякденності з позицій цінностей життя і людської гідності, утвердження єдності українського народу та соборності українських земель ;
- ✔ розвивати здатність педагогів добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти;
- ✔ надати науково-методичну допомогу вчителям щодо формування національної ідентичності засобами використання культурно-історичних традицій під час освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма тематичного спецкурсу-тренінгу за темою «Практичні аспекти ознайомлення здобувачів освіти з культурно-історичними традиціями українського народу в умовах сучасності» є складовою Комплексної програми підвищення кваліфікації учителів вчителів інтегрованого курсу. Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022р. № 904 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти».

Цільова аудиторія освітньої програми – педагоги, які вже здобули теоретичну підготовку щодо навчання учнів культурно-історичним традиціям в закладах загальної середньої освіти з метою формування національної ідентичності, ознайомлені з різноманітними педагогічними технологіями, які можуть бути використані для навчання, відповідно до ідей Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та мають певний досвід у цьому питанні.

Актуальність.

Питання української національної ідентичності постає особливо гостро в умовах європейської інтеграції та світової глобалізації. Процес глобалізації, що охопив світ протягом останніх десятиліть чітко окреслив тенденції до уніфікації стандартів, норм і цінностей. Ці процеси, з одного боку, відкривають широкі перспективи для освіти, а разом з тим - створюють певні загрози: втрату національної ідентичності, насадження чужої культурної ідеології тощо. Запобіжником цим негативним процесам має стати збереження і популяризація культурно-історичних традицій та цінностей народу.

Війна, яку розв'язала росія проти України набула ознак геноциду українського народу, саме тому в Законі України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (2022 рік) одним з головних завдань держави визначається «формування та збереження української національної ідентичності у громадян України, які усвідомлюють свою належність до української нації». З огляду на це, особливого значення в освіті набуває висвітлення самобутності українського народу,

особливостей його національного характеру, який проявляється в культурно-історичних традиціях. Особливо гостро питання формування національної ідентичності постає перед освітянами тих регіонів України, що найбільш страждають від російської агресії, в тому числі для Харківщини.

З огляду на актуальність питання щодо формування національної ідентичності, а також загальну мету шкільної освіти - виховання громадянської свідомості, в закладах загальної середньої освіти запропоновано впровадження курсу за вибором учнів профільної загальноосвітньої школи (10-11 класи) «Культурно-історичні традиції української повсякденності» («Схвалено для використання в освітньому процесі» рішенням експертної комісії МОН протокол №10 від 29 жовтня 2024 року). Цей курс має інтегрований характер і містить історичний, філософський, етнографічний, культорологічний та технологічний матеріал, та створює можливість педагогам різних освітніх галузей використовувати запропоновані практичні матеріали на уроках. Це зумовлює необхідність відповідної підготовки педагогічних працівників та підвищення їх професійної компетентності щодо формування та збереження української національної ідентичності. Розроблена освітня програма тематичного спецкурсу-тренінгу «Практичні аспекти ознайомлення здобувачів освіти з культурно-історичними традиціями українського народу в умовах сучасності», яка має такі дидактичні ракурси: *історико-хронологічний* – увага на впливі історичних обставин на повсякденне життя, відображення у повсякденному житті характерних ознак епохи; *мистецько-образотворчий* – вивчення традицій за допомогою продуктів декоративно-вжиткового мистецтва; *технологічний* – орієнтація на вивчення процесу виготовлення речей, якими послуговується людина у повсякденному житті.

Обсяг: 6 годин (0,2 кредиту).

Особливості організації освітнього процесу за цією програмою

Навчання за освітньою програмою проходить у дистанційному форматі, синхронно з використанням сервісу ZOOM з обов'язковою участю слухачів. Кожне заняття складається з теоретичної та практичної частин. Теоретична складова реалізується через базові, інтерактивні, проблемні лекції, практична – практикуми, навчальні тренінги, майстер класи. Діагностика успішності навчання відбувається в процесі виконання активностей під час тренінгу.

Науково-педагогічні працівники Академії можуть вносити зміни в пропонований освітньою програмою зміст з метою необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, у яких відбувається освітній процес, зазначивши їх в розкладі занять, а також для коригування тематики навчальних занять відповідно до вимог чинних нормативних документів щодо здійснення освітнього процесу в закладах освіти, актуальних векторів підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Загальний обсяг таких змін може досягати до 25%.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- *для дистанційного навчання:* комп'ютерна техніка, доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій

Очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

● форм, методів, технологій навчання, виховання й розвитку учнів засобами історичної та громадянської, технологічної та мистецької освітніх галузей;

● цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів для навчання учнів.

Уміння:

● організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;

● організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ;

● здійснювати оцінювання і аналіз результатів навчання учнів відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- Позитивне сприйняття інтегрованого навчання як ефективного підходу до формування компетентностей учнів.

- Спрямованість на формування у здобувачів освіти мотивації до навчання та самовдосконалення.
- Орієнтація на інноваційність та відкритість до змін в освітньому процесі.
- Відкритість до впровадження сучасних педагогічних технологій та інтерактивних методів навчання для підвищення ефективності освітнього процесу.

Компетентності:

- **А2. Предметно-методична компетентність:**

- Здатності педагогів моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти;
- Здатність здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти;
- Застосовувати інтегроване навчання для досягнення обов'язкових результатів навчання

- **Б2. Емоційно-етична компетентність:**

- Здатність конструктивно й безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу
- Взаємодіяти, ураховуючи культурні й особистісні відмінності співрозмовників, принципи недискримінації та поваги до відмінностей, а також дотримуватися етики спілкування

КУРИКУЛУМ

за освітньою програмою спецкурсу-тренінгу підвищення кваліфікації для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти історичної та громадянської, технологічної та мистецької освітніх галузей за темою «Практичні аспекти ознайомлення здобувачів освіти з культурно-історичними традиціями українського народу в умовах сучасності»

№ з/п	Назва модуля	К-ть годин
1.	Культурно-історична спадщина як механізм адаптації суспільства до екстремальних умов в повсякденному житті	**3**
2.	Громадянська самоорганізація та безпека: стратегії виживання під час революцій і війн	**3**
	Разом за модулями (годин/кредитів)	(6 год/0,2 кредит)

Курикулум є основою для складання навчально-тематичного плану, робочої навчальної програми / РНТП / розкладу навчальних занять, що оприлюднюються на сайті КВНЗ «Харківської академії неперервної освіти».

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

за освітньою програмою спецкурсу-тренінгу підвищення кваліфікації для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти історичної та громадянської, технологічної та мистецької освітніх галузей за темою «Практичні аспекти ознайомлення здобувачів освіти з культурно-історичними традиціями українського народу в умовах сучасності»

Назва модуля	№ теми	Назви тем	індекси компетентностей, що розвиваються	Усього годин
Культурно-історична спадщина як механізм адаптації суспільства до екстремальних умов в повсякденному житті	*1.1*	*Характеристика екстремальних історичних обставин в житті людства, та їх впливу на повсякдення*	*А2, А2.3, Б 2.2*	*1*
	1.2	*Вплив екстремальних історичних обставин на культурні традиції повсякденності українців*	*А2, А2.3, Б 2.2 Б2.3.К1*	*1*
	1.3	*Культурно-історична спадщина як механізм адаптації суспільства до*	*А2, А2.3, Б 2.2 А2.3.В.1*	*1*

		екстремальних умов в повсякденному житті	*Б2.3.К1*	
Громадянська самоорганізація та безпека: стратегії виживання під час революцій і війн	*2.1*	*Прояв в культурних традиціях народу поглядів на історичні виклики.*	*А2.3.В.1 Б2.3.К1*	*1*
	2.2	*Освітні волонтерські ініціативи в умовах широкомасштабного вторгнення*	*А2.3.В.1 Б2.3.К1*	*1*
	2.3	*Рефлексія: як зберігати культурні традиції та передавати знання.*	*А2, А2.3, Б 2.2 А2.3.В.1 Б2.3.К1*	*1*
		Усього (годин/кредитів):		(6 год/ 0,2 кредит)

Людмила СИНИЦЯ
Ганна ЯЦЕНКО
Алла ОСТАПЕНКО

Використані джерела

1. Закон України «Про освіту». URL: http://surl.li/ixnq
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: http://surl.li/mfrk
3. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності». URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text
4. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. URL: https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pd
5. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898.
6. 5. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» наказ МОН №1225 від 29.08.2024 р. URL:https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity
7. Програма навчального курсу за вибором учнів профільної загальноосвітньої школи (10-11 класи) «Культурно – історичні традиції української повсякденності» («Схвалено для використання в освітньому процесі» рішенням експертної комісії МОН протокол №10 від 29 жовтня 2024 року). – Рівне, “Волинські обереги”, 2024
8. Сиваш І. О «Етнодизайн в контексті сучасного мистецтвознавства». - Вісник НАКККіМ: наук. журнал. Київ: Міленіум, 2019. -с.184 URL:https://chtyvo.org.ua/authors/Syvash_Ilona/Mystetstvo_etnodyzainu_v_khudozhnii_kulturi_Ukrainy_KhKh__pochatku_KhKhI_st/
9. Етнографічний образ сучасної України. Корпус експедиційних фольклорно-етнографічних матеріалів. Т. 2. Родина та культура сімейногоспівжиття / [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАН України ; ІМФЕ ім. М. Т.Рильського. – Київ, 2018. – 460 с. : іл. URL:http://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/spadshchyna/2018/odyag.pdf